

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl soudkyní Mgr. Janou Příbylovou ve věci žalobkyně: J. K. nar. bytem zastoupené Mgr. Markem Plajnerem, advokátem se sídlem Praha 1, Na Příkopě 23, proti žalované: **Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s.**, IČ: 60192852, se sídlem Praha 2, Bělehradská 128/222, zastoupené JUDr. Luděkem Chvostou, advokátem se sídlem Praha 1, White & Case (Europe) LLP, Na Příkopě 14, **o určení existence právního poměru**

t a k t o :

- I. Žaloba s návrhem, aby soud určil, že práva a povinnosti žalobkyně a žalované vyplývající ze smlouvy o stavebním spoření č. ze dne a smlouvy o stavebním spoření č. ze dne uzavřených mezi žalobkyní a žalovanou nadále trvají, **s e z a m í t á**.
- II. Žalobkyně je povinna zaplatit žalované náklady řízení ve výši 16.940,- Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalované JUDr. Luděka Chvosty, advokáta.

O d ů v o d n ě n í .

Žalobkyně se žalobou podanou dne 31. 8. 2015 domáhala určení, že práva a povinnosti žalobkyně a žalované vyplývající ze smlouvy o stavebním spoření č. ze dne a smlouvy o stavebním spoření č. ze

dne [REDACTED], uzavřených mezi žalobkyní a žalovanou nadále trvají, s tím, že dne [REDACTED] uzavřela s žalovanou smlouvu o stavebním spoření č. [REDACTED] a dne [REDACTED] smlouvu o stavebním spoření č. [REDACTED], podle nichž řádně plnila. Žalobkyně od žalované obdržela dopisy ze dne 15. 5. 2015, ve kterých ji žalovaná informovala o ukončení obou smluv z důvodu překročení cílové částky. Žalobkyně žalované oznámila, že nesouhlasí s ukončením smlouvy a trvá na tom, že pro takové ukončení nemá žalovaná oporu ve Všeobecných obchodních podmínkách. Žalovaná přesto smlouvy ukončila a zrušila k nim příslušející spořicí účty, což se žalovaná dozvěděla tak, že jí byly vráceny na účet pravidelné měsíční vklady, když i z výpisu z bankovního účtu vyplývá, že předmětné spořicí účty byly zrušeny. Žalobkyně se domáhá určení, že právní poměr mezi ní a žalovanou trvá, neb žalovaná tyto ukončila proti její vůli a žalobkyně nemůže plnit podle uzavřených smluv. Žalovaná dezinterpretuje Všeobecné obchodní podmínky, podle nichž se dohodnutá cílová částka automaticky navyšuje, tedy záleží na účastníkovi, jakou částku se rozhodne naspořit. V průběhu smluvního vztahu pak k navyšování cílové částky docházelo opakovaně automaticky v souladu s Všeobecnými obchodními podmínkami žalované, tedy žalovaná si Všeobecné obchodní podmínky vykládala shodně s žalobkyní. Nadto žalovaná změnila sporný text všeobecných obchodních podmínek, tedy v nových všeobecných podmínkách již je text upraven. Naléhavý právní zájem spatřuje žalobkyně v tom, že bez požadovaného určení se ocitá žalobkyně v nejistotě ohledně svých práv z těchto smluv, je ohroženo její právo ukládat pravidelné prostředky, právo na státní podporu i právo na úroky z vkladů. V dané věci určovací žaloba účinněji než jiné právní prostředky vystihuje obsah a povahu příslušného právního vztahu a jejím prostřednictvím lze dosáhnout úpravy, tvořící určitý právní rámec, který je zárukou odvrácení budoucích sporů.

Žalovaná navrhlá zamítnutí žaloby s tím, že žalobkyni na podané žalobě na určení nesvědčí naléhavý právní zájem a že již jen z tohoto důvodu musí být jí podaná žaloba zamítnuta. Žalovaná v tomto ohledu zdůrazňuje, že judikatura vyšších soudů je ustálena v závěru, že v případě určovacího rozsudku jde o rozhodnutí preventivní, které má smysl jen tehdy, pokud může přinést účelnou ochranu práva žalobce před tím, než dojde k porušení práva. Naopak tam, kde již k domnělému porušení práva došlo a jeho reparace lze dosáhnout uložením povinnosti, nemá určovací rozhodnutí smysl a je třeba se žalobou domáhat určitého plnění. Má-li žalobkyně za to, jak lze usuzovat z jejích žalobních tvrzení, že k domnělému porušení jeho práv již došlo, bylo na místě, aby se svého nároku (např. nepřipsaného úroku) domáhala v řízení zahájeném k žalobě na plnění, v rámci něhož by soud otázku (ne)existence závazku založeného Smlouvami řešil jako otázku předběžnou. Celý spor mezi účastníky by tak byl jednoznačně vyřešen. Výsledkem řízení o určovací žalobě by však bylo pouze rozhodnutí, z něhož žádný nárok na plnění neplyne, a mohlo by být pouze podkladem pro další soudní řízení. Z procesní opatrnosti se dále žalovaná vyjádřila i k samotné podstatě celého sporu. Smlouva zanikla uplynutím doby dle ustanovení § 603 občanského zákoníku, a to proto, že smlouva o stavebním spoření je smlouvou na dobu určitou, jejíž trvání je omezeno do okamžiku, než dojde k dosažení cílové částky. Z výše uvedených důvodů je tak namíste uzavřít, že Smlouva byla smlouvou na dobu určitou vymezenou okamžikem dosažení sjednané cílové částky. Dočasnost smlouvy plyne i z podstaty a účelu této smlouvy. Ze Všeobecných obchodních podmínek plyne, že navýšení cílové částky je podmíněno akceptací žalovanou. Dle čl. 9 odst. 7 není přespořování cílové částky přípustné, není přípustné, aby účastník jednostranně překračoval sjednaný rámec smlouvy, pokud by

chtěl spořit více, musí o to žalovanou písemně požádat. Pokud žalobkyně odkazuje na část obchodních podmínek, podle níž „...v případě přespoření účastník výslovně souhlasí s tím, že přespořenou částku zaokrouhlenou na tisíce Kč nahoru stavební spořitelna považuje automaticky za novou cílovou částku.“, pak toto je pouze oprávnění žalované, že tato může takto postupovat a současně, že účastník bere na vědomí, že žalovaná si může za provedené účtovat poplatek. Současně je žalobkyni i zachováno právo s takovýmto postupem vyslovit nesouhlas. Toto ustanovení je pak na situaci, kdy například v důsledku připsání úroků dojde k faktickému přespoření. Výklad, že toto ustanovení umožňuje žalobkyni naspořit jakoukoli částku, je ekonomicky nesmyslným i v rozporu s dobrými mravy, neboť žalovaná by byla nucena přijímat vklady v jakékoli výši bez vazby na sjednaný účel smlouvy nebo dohodnutou dobu trvání smlouvy. Současně poukázala na rozhodovací praxi zdejšího soudu ve věcech sp. zn. 25 C 137/2015, 28 C 241/2012, 28 C 220/2015, 28 C 278/2015 či 14 C 286/2015 i Městského soudu v Praze sp. zn. 58 Co 229/2016 či 58Co 321/2016, v nichž byla obdobná žaloba zamítnuta z důvodu nedostatku naléhavého právního zájmu na požadovaném určení.

Ve věci rozhodl zdejší soud rozsudkem ze dne 11.11.2016, č.j. 27 C 5/2015-137, kterým žalobu zamítl, neboť shledal nedostatek naléhavého právního zájmu na požadovaném určení.

Tento rozsudek zdejšího soudu byl zrušen usnesením Městského soudu v Praze ze dne 9.5.2017, č.j. 35 Co 124/2017, s odůvodněním, že v dané situaci rozhodnutí soudu o podané žalobě na určení může odstranit stav nejistoty účastníků ohledně dalšího plnění jejich povinností ze smlouvy o stavebním spoření, žalované na základě rozhodnutí o určovací žalobě bude zřejmé, zda má nadále vést pro žalobkyni účet stavebního spoření, přijímat vklady a žalobkyni, zda může nadále vklady provádět. Soudním rozhodnutím o podané žalobě se tak vytvoří rámec pro budoucí uspořádání vztahů účastníků včetně rámce pro řešení sporných vztahů z minulosti, aniž by nutně muselo dojít k soudním sporům, neboť jím bude deklarováno, zda ve sporném období smluvní vztah mezi účastníky trval a byli povinni plnit smluvené povinnosti či nikoliv. Smlouva o stavebním spoření upravuje celý komplex vztahů mezi účastníky a případná žaloba na plnění by řešila vždy pouze jeden dílčí problém, zatímco žalobou na určení by bylo možné předejít i dalším sporům. Za dané situace tak nelze dovodit, že by určovací žaloba sloužila jen ke zbytečnému rozmnožení dalších sporů. Ostatně odvolací soud má za to, že v těchto případech, kdy jsou pochybnosti o existenci naléhavého právního zájmu, je třeba se přiklonit k závěru, že tento naléhavý právní zájem je dán.

Již ze shodných tvrzení účastníků soud zjistil, že dne [redacted] byla mezi nimi uzavřena smlouva o stavebním spoření č. [redacted], která se řídila Všeobecnými obchodními podmínkami, a že dne [redacted] byla mezi nimi uzavřena smlouva o stavebním spoření č. [redacted] která se řídila Všeobecnými obchodními podmínkami, jejíž součástí bylo i ustanovení článku 9 odst. 7, dále že mezi účastníky byla vedena korespondence ohledně oznámení žalované žalobkyni o ukončení smlouvy dopisem ze dne 15. 5. 2015 s argumentací, že účel smlouvy byl naplněn naspořením cílové částky.

Z přijetí návrhu na uzavření smlouvy č. [REDAKCE] ze dne [REDAKCE] soud zjistil, že cílovou částkou smlouvy je [REDAKCE] Kč a z přijetí návrhu ze dne [REDAKCE] zjistil, že byla navýšena částka na [REDAKCE] - Kč. Z přijetí návrhu na uzavření smlouvy č. [REDAKCE] ze dne [REDAKCE] soud zjistil, že cílovou částkou je [REDAKCE] Kč.

Ze Všeobecných obchodních podmínek stavebního spoření žalované platných v době uzavření smluv soud zjistil, že podle čl. 1 odst. 1, předmětem smlouvy o stavebním spoření je závazek účastníka spořit dohodnutou částku a jeho nárok na poskytnutí úvěru ze stavebního spoření v souladu s těmito Všeobecnými obchodními podmínkami a zákonem. Podle odst. 2 téhož článku smlouva musí být uzavřena písemně na určitou cílovou částku dohodnutou mezi stavební spořitelnou a účastníkem. Podle čl. 9 odst. 1 na písemnou žádost účastníka může stavební spořitelna zvýšit cílovou částku stavebního spoření. Úhradu ve výši 1 % z částky, o kterou byla cílová částka zvýšena, účtuje stavební spořitelna k tíži účastníka. Podle odst. 7 téhož článku se přespořenkím cílové částky rozumí stav, kdy zůstatek na účtu účastníka je vyšší než sjednaná cílová částka. Přespořování cílové částky není přípustné, v takovém případě účastník výslovně souhlasí s tím, že přespořenkou částku zaokrouhlenou na celé tisíce Kč nahoru stavební spořitelna považuje automaticky za novou cílovou částku a rozdíl úhrady vzniklý navýšením cílové částky stavební spořitelna zúčtuje k tíži účtu účastníka. Pokud účastník dodatečně vyjádří nesouhlas s tímto postupem, má stavební spořitelna právo smlouvu vypovědět.

Z výpisu ohledně smlouvy č. [REDAKCE] za rok 2014 soud zjistil, že dne [REDAKCE] došlo k připsání částky [REDAKCE] Kč, kterou vznikl zůstatek na účtu stavebního spoření ve výši [REDAKCE] Kč.

Z dopisu žalované ze dne 2.1.2015 ohledně smlouvy č. [REDAKCE] soud zjistil, že tato informovala žalobkyni o tom, že aktuální zůstatek na účtě žalobkyně je [REDAKCE] Kč, a vzhledem k tomu, že k termínu přidělení bude mít již téměř nebo zcela naspořenkou plnou výši cílové částky, doporučuje ji žalovaná žalobkyni navýšit.

Z dopisu žalobkyně ze dne 22.1.2015 ohledně smlouvy č. [REDAKCE] soud zjistil, že žalobkyně sdělila žalované, že nepřijímá přidělení cílové částky a výše uvedená smlouva pokračuje.

Ze sdělení žalované ze dne 15.5.2015 ohledně smlouvy č. [REDAKCE] soud zjistil, že tato oznámila žalobkyni ukončení smlouvy s tím, že ke dni [REDAKCE] eviduje překročení cílové částky.

Z výpisu ohledně smlouvy č. [REDAKCE] za rok 2010 soud zjistil, že dne [REDAKCE] došlo k připsání částky [REDAKCE] Kč, kterou vznikl zůstatek na účtu stavebního spoření ve výši [REDAKCE] Kč.

Z dopisu žalované ze dne 2.1.2015 ohledně smlouvy č. [REDAKCE] soud zjistil, že tato informovala žalobkyni o tom, že aktuální zůstatek na účtě žalobkyně je [REDAKCE] Kč, a vzhledem k tomu, že k termínu přidělení bude mít již téměř nebo zcela naspořenkou plnou výši cílové částky, doporučuje ji žalovaná žalobkyni navýšit.

Z dopisu žalobkyně ze dne 22.1.2015 ohledně smlouvy č. [REDAKCE] soud zjistil, že žalobkyně sdělila žalované, že nepřijímá přidělení cílové částky a výše uvedená smlouva pokračuje.

Ze sdělení žalované ze dne 15.5.2015 ohledně smlouvy č. [REDAKCE] soud zjistil, že tato oznámila žalobkyni ukončení smlouvy s tím, že ke dni [REDAKCE] eviduje překročení cílové částky.

Z provedených důkazů soud zjistil následující skutkový stav věci: mezi žalobkyní a žalovanou došlo dne [REDAKCE] k uzavření smlouvy o stavebním spoření č. [REDAKCE] která se řídila Všeobecnými obchodními podmínkami, na cílovou částkou ve výši [REDAKCE] Kč a dne [REDAKCE] byla mezi shodnými účastníky uzavřena smlouva o stavebním spoření č. [REDAKCE] která se řídila Všeobecnými obchodními podmínkami, jejíž součástí bylo i ustanovení článku 9 odst. 7, na cílovou částku ve výši [REDAKCE] Kč. V případě smlouvy č. [REDAKCE] došlo dne [REDAKCE] k navýšení cílové částky na [REDAKCE] Kč. Dne [REDAKCE] došlo u smlouvy č. [REDAKCE] k připsání částky [REDAKCE] Kč, kterou vznikl zůstatek na účtu stavebního spoření ve výši [REDAKCE] Kč a dne [REDAKCE] došlo u smlouvy č. [REDAKCE] k připsání částky [REDAKCE] Kč, kterou vznikl zůstatek na účtu stavebního spoření ve výši [REDAKCE] Kč. Žalovaná dne 2.1.2015 informovala žalobkyni u obou smluv o tom, že došlo k naspoření cílové částky a doporučila jí ji navýšit. Žalobkyně dne 22.1.2015 sdělila žalované, že nepřijímá přidělení cílové částky a výše uvedené smlouvy pokračují. Dne 15.5.2015 oznámila žalovaná žalobkyni ukončení obou smluv, neboť eviduje překročení cílové částky.

Podle ust. § 80 o. s. ř. určení, za tu právní poměr nebo právo je či není, se lze žalobou domáhat jen tehdy, je-li na tom naléhavý právní zájem.

Podle § 5 odst. 1 zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření, ve znění do 31.12.2003 (dále jen „zákon o stavebním spoření“), účastník uzavře se stavební spořitelnou písemnou smlouvu o stavebním spoření (dále jen "smlouva"), ve které se zaváže ukládat u stavební spořitelny peněžní částky ve smluvené výši.

Podle § 603 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění, práva a povinnosti zaniknou uplynutím doby, na kterou byly omezeny.

Podle § 578 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, platného do 31.12.2013, práva i povinnosti zaniknou uplynutím doby, na kterou byly omezeny.

Soud nejprve zkoumal, zda žalobkyni svědčí naléhavý právní zájem na uvedeném určení, když s ohledem na závazný právní názor soudu odvolacího dospěl k závěru, že na požadovaném určení právní zájem žalobkyně má.

Z výše citovaného ustanovení § 5 zákona o stavebním spoření plyne, že tento pro uzavření smlouvy o stavebním spoření vyžaduje písemnou formu. Požadavku na písemnost smlouvy pak odpovídá i znění Všeobecných obchodních podmínek, které písemnost požadují také, když současně stanoví mechanismus, jak je postupováno v případě změny smlouvy spočívající ve zvýšení cílové částky. S ohledem na požadavek

písemnosti smlouvy tedy Všeobecné obchodní podmínky předpokládají písemnou žádost (navrhovatele) a písemnou akceptaci ze strany žalované. V dané věci byly mezi účastnicemi sjednány písemně dvě smlouvy (smlouva č. [REDAKCE] a smlouva č. [REDAKCE]), u nichž byla stanovena cílová částka na [REDAKCE] Kč. V případě smlouvy č. [REDAKCE] došlo k řádné písemné změně smlouvy tak, jak to předpokládaly Všeobecné obchodní podmínky, když touto změnou byla navýšena cílová částka na částku [REDAKCE] Kč. Určení cílové částky je pak podstatnou náležitostí smlouvy, neboť účelem smlouvy o stavebním spoření je dosažení cílové částky, o jejíž výši se účastníci při uzavírání smlouvy o stavebním spoření dohodnou, dosažení cílové částky pak představuje dosažení účelu smlouvy, tedy prostřednictvím cílové částky je vymezena doba trvání smluvního vztahu. Smlouva o stavebním spoření by tedy bez této náležitosti nevznikla, neboť od výše sjednané cílové částky se například odvíjí výše úhrady za uzavření smlouvy o stavebním spoření, výše měsíční úložky, tedy výše závazku žalobkyně, a i výše poskytnutého úvěru ze stavebního spoření. V průběhu řízení bylo prokázáno, že k dosažení řádně sjednaných cílových částek došlo dne [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE]) připsáním částky [REDAKCE] Kč a dne [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE]) připsáním částky [REDAKCE] Kč. Nedošlo-li k jakékoli písemné změně cílových částek, smlouvy zanikly ke dni dosažení cílových částek, neboť přespořování částky je zapovězeno. Co se týká sporného ustanovení Všeobecných obchodních podmínek, nelze postupovat konkludentně dle čl. 9 odst. 7 VOP, když smlouva o stavebním spoření je povinně písemná, i dodatky a změny smlouvy lze činit jen písemně. Zákon o stavebním spoření konkludentní formu změny smlouvy nezná a nepřipouští, což nemůže změnit ani sporné ustanovení Všeobecných obchodních podmínek. Nadto není ani v souladu se Všeobecnými obchodními podmínkami žalované, aby byla přespořená částka automaticky považována za novou cílovou částku, když zvýšit cílovou částku stavebního spoření lze na písemnou žádost účastníka tam stanoveným postupem. Žalobkyně žádnou písemnou žádost žalované nepodala, nadto dne 22.1.2015 v případě obou smluv sdělila žalované, že přidělení cílové částky nepřijímá, proto smlouva o stavebním spoření zanikla již prvním přespořením cílových částek, tedy dne [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE]) a dne [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE]), kdy naspořením cílové částky došlo k dosažení účelu smlouvy. Jak soud rozvedl výše, smlouva o stavebním spoření vymezuje prostřednictvím cílové částky, resp. jejího dosažení, dobu po kterou tento smluvní vztah trvá, resp. může trvat. Dosáhne-li klient cílové částky, smlouva zaniká. Ze zákona o stavebním spoření ani ze smlouvy či všeobecných obchodních podmínek pak neplyne nárok klienta pokračovat v režimu již zaniklé smlouvy poté, co bylo již dosaženo cílové částky. Cílová částka má být částkou cílovou, tedy konečnou, což plyne i z toho, že zákon stanoví, že pouze do výše cílové částky je možné poskytnout úvěr (§ 5 odst. 5 zákona o stavebním spoření). Nelze také odhlédnout od samotné textace sporného ustanovení čl. 9 odst. 7 VOP „přespořením cílové částky se rozumí stav, kdy zůstatek na účtu vlastníka je vyšší než sjednaná cílová částka. Přespořování cílové částky není přípustné, v takovém případě účastník výslovně souhlasí s tím, že přespořenou částku zaokrouhlenou na celé tisíce Kč nahoru stavební spořitelna považuje automaticky za novou cílovou částku a rozdíl úhrady vzniklý navýšením cílové částky stavební spořitelna zúčtuje k tíži účtu účastníka.“ Z textu je zřejmé, že přespořování cílové částky není přípustné, tedy vyvolávání stavu, kdy zůstatek na účtu vlastníka je vyšší než sjednaná cílová částka je nepřípustné. Druhou část věty je nezbytné číst v kontextu věty první, tedy pokud výjimečně, typicky neúmyslně (například připsáním řádně vypočtených úroků či

jednorázové vyšší částky), dojde k situaci, kdy zůstatek na účtu vlastníka je vyšší než sjednaná cílová částka, pak se uplatní toto speciální pravidlo. Výklad, podle něž by právě toto cílené opakované jednání, kterým by pravidelně docházelo k přespořování cílové částky, bylo jednáním smluvně dovoleným, by byl nelogickým s ohledem na znění první části věty, která považuje přespořování za nepřípustné. Skutečnost, že k zasílání dalších částek na účty stavebního spoření a přijímání těchto částek žalovanou docházelo i po skončení smluvních vztahů, není pro určení, že práva a povinnosti žalobkyně a žalované vyplývající ze smluv o stavebním spoření nadále trvají, rozhodné, neboť takovéto jednání nemělo vliv na již zaniklé smlouvy. Z důvodů výše uvedených soud žalobu zamítl, neboť dospěl k závěru, že práva a povinnosti žalobkyně a žalované vyplývající ze smlouvy o stavebním spoření č. [REDAKCE] ze dne [REDAKCE] a smlouvy o stavebním spoření č. [REDAKCE] ze dne [REDAKCE] uzavřených mezi žalobkyní a žalovanou nadále netrvají, neboť smlouvy již zanikly.

Výrok o nákladech řízení má oporu v ustanovení § 142 odst. 1 o.s.ř., podle něhož účastníku, který měl ve věci plný úspěch přiznává soud náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva proti účastníku, který ve věci úspěch neměl. V souzeném případě byla žalovaná zcela úspěšná, jejímu konečnému návrhu bylo v plném rozsahu vyhověno, a proto mu soud přiznal náhradu nákladů řízení v plné výši, a to za náklady právního zastoupení částku 16.940,- Kč, která sestává ze 5 úkonů právní služby po 2.500,- Kč (příprava a převzetí zastoupení, písemné vyjádření soudu ze dne 9. 5. 2016, účast na jednání dne 11.11.2016 a 17.10.2017 a vyjádření k odvolání) ve smyslu § 7 bod 5., § 9 odst. 3 písm. a) a § 11 odst. 1 písm. a), d), g) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (dále jen „AT“), 3 paušálních náhrad hotových výdajů po 300,- Kč podle § 13 odst. 3 AT a 21 % DPH ve výši 2.940,- Kč. Jejich zaplacení uložil soud neúspěšné žalobkyni ve lhůtě tří dnů od právní moci tohoto rozsudku podle § 160 odst. 1 o.s.ř. k rukám zástupce žalované dle § 149 odst. 1 o.s.ř. (výrok II.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení k Městskému soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí nebo na nařízení exekuce.

V Praze dne 17. října 2017

Mgr. Jana Příbylová v.r.
soudkyně

Za správnost vyhotovení:
Milada Bryndová